

ICHTIOLOGIA

100 597.08:597.545(261.3) MIR-5.52

Demel R.: Dane odnośnie rozrodu i rozwoju belony (*Belone acus* Risso). „Orphie (*Belone acus* Risso). La reproduction et le développement”. Annales Biologiques, Copenhague, V. 3, (1946), 1948, s. 115; 26 × 20 cm, 0,5 str. — Autor przytacza nowe dane odnośnie rozrodu belony w polskich wodach Bałtyku. Tarliska tego gatunku stwierdzono w pobliżu ławicy piaszczystej Rewa—Kuznica na dnie zarosłym w wodach ciepłych i płytkich (1—2 m głęb.). Zbadano ponadto 83 osobniki młodociane tej ryby (23 do 119 mm dług.) świadczące, że i wczesny rozwój belony przebiega w naszych wodach. Jest ona gatunkiem autochtonicznym na Bałtyku, o czym dotąd nie wiadano.

101 597.442(262.8):639.2.001.5 MIR-5.52

Borzenko M. P.: Występowanie i wzrost sterleta w M. Kaspijskim. „Rasprostranienije i rost stierladi w Kaspijskom Morie”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 2, luty 51, s. 44; 26 × 16,5 cm, 0,7 str., 1, poz. bibl. — Są dwa rodzaje sterleta: osiadły (Wolga) i półwędrowny (delta Wolgi i wody wysłodzone M. Kaspijskiego). Sterlet z Kamy przyrasta o wiele gorzej od sterleta morskiego. Pod względem morfologicznym są jednakowe. Prawdopodobnie półwędrowny sterlet jest mieszańcem sterleta z jesiotrem.

102 639.2.001.5:597.562 MIR-5.52

Kändler R.: Badania na temat jesiennego tarła dorsza bałtyckiego. „Untersuchungen über das Laichen des Ostseedorsch im Herbst”. Kieler Meeresforschungen, Kiel, Bd, 2, 1938, s. 272; 24 × 19 cm, 20 str., 1 wykr., 11 tab., 1 mapka, 10 poz. bibl. — Badania przeprowadzono głównie w rejonie Głębi Bornholmskiej. Ikrę dorsza spotykano w okresie od marca do września. Stwierdzono dwuszczytowość tarła z dłuższym okresem na wiosnę i wczesnym latem (kwiecień—czerwiec) i okresem krótszym w jesieni (koniec sierpnia do września). Autor odróżnia dwie odrębne sezonowe rasy dorsza bałtyckiego: rasę dorsza trącego się na wiosnę i rasę dorsza trącego się jesienią.

103 639.222.4:639.2.001.5 MIR-5.52

Poulsen E.: Rybołówstwo szprotowe i pogłowie szprota w wodach duńskich. „The sprat fishery and the sprat populations in the Danish Waters”. Rep. Danish Biol. Station, Copenhagen, 1950, Nr 52, s. 5; 29 × 23 cm, 22 str., 2 wykr., 3 tab., 5 mapek-fot., 11 poz. bibl. — Szprot w wodach duńskich tworzy kilka stad, z których każde występuje w mniej lub więcej ograniczonym rejonie. Rejony te są od siebie oddzielone wodami przejściowymi, gdzie szprota nie ma lub występuje w ilościach bez znaczenia i gdzie w zasadzie szprot nie rozradza się. W związku z tym faktem każdy rejon szprotowy ma swoją własną rasę. Praca omawia drobiazgowo pięć wyróżnionych rejonów.

POŁOWY — ICH TECHNIKA — SPRZĘT RYBACKI

104 639.2.081.393:593.553.1(262.8) MIR-5.52

Nowy sposób połowu ryb. „Nowy sposób łowa ryby”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 10, październ. 51, s. 1; 26 × 16,5 cm, 2 str. — W roku bieżącym uzyskano b. dobre wyniki w połowach szprota (kilki) na Morzu Kaspijskim, przy pomocy światła. Współpraca pracowników nauki z pracownikami produkcji daje znakomite rezultaty. Do połowy września załogi statków łowiących za pomocą światła wyłowiły po 200 — 372 ton na statek. Najlepsze wyniki uzyskano w marcu na głębokościach 74 — 78 m. Możliwość łowienia

tym sposobem w zimie zacierają zjawisko sezonowości. Uczony — nowator prof. Borysow nadal pracuje nad zagadnieniem udoskonalenia tych nowych metod połowu.

105 639.2.081.393:593.553.1 MIR-5.52

Bondarjenko A. F.: Masowe połowy kilki na światło elektryczne. „Massowyj łow kilki na elektrieskij swiet”. Rybn. Choz. Moskwa, mies., t. 27, Nr 12, grud. 51, s. 8; 26 × 16,5 cm, 3 str. — Wyniki połowów kilki dotychczasowym sposobem i na światło elektryczne. Przetawienie całej flotylli rybackiej na połowy ze światłem. Czas poszczególnych zaciągów sieci, moc lamp, itp.

106 639.2.081.393:593.553.1:639.2.001.5 MIR-5.52

Leksutkin A. F.: Prichod'ko B. I.: Zachowanie się kilki w oświetlonej strefie przy połowie na światło elektryczne. „Powiedienije kilki w oswieszczonnoj zonie pri łowie na elektrieskij swiet”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 12, grud. 51, s. 11; 26 × 16,5 cm, 2,6 str., 3 tab. — Kilka zjawia się od razu po zapaleniu lampy pod wodą. Pływa chaotycznie, nie reaguje na ruchy nurków. Po zgaszeniu światła natychmiast rozprasza się, nie podąża do góry za lampą (temperatura). Wyniki połowów przy stosowaniu różnych średnic sieci i czasu.

107 639.1.081.11(914) MIR-5.52

Clague J., Datingaling B.: Konserwacja sprzętu rybackiego na wodach Filipin. „Fishing gear preservatives for Philippine waters”. Research Report 22, Washington, 1950, s. 1; 23 × 14,7 cm, 22 str., 1 rys., 7 tab., 11 poz. bibl. — W powyższym artykule autorzy podkreślają znaczenie rybołówstwa na Filipinach i podają najważniejsze sposoby konserwacji sieci tam używanych. Podano również koszty konserwacji w celach porównawczych. Zaobserwowano, że kreozot oraz smoła z sosny są najczęściej stosowane i taka konserwacja daje najlepsze wyniki. Innych sposobów ze wzgl. na koszty krajowcy nie używają.

108 639.1.081.11:677.5 MIR-5.52

Doświadczenia z siecią nylonową. „Experience with nylon nets”. Fishing News, London, tyg., grud. 50, Nr 1967, s. 14; 30,5 × 24,5 cm, 1 str. — Badania nad siecią nylonową zaczęte w 1939, wznowione zostały w 1945 r. Stwierdzono, że nylon — czy dlatego, że jest błyszczący, czy też przejrzysty w wodzie — łowi najwięcej ryb. Pierwsze próby połowów siecią nylonową były przeprowadzone na jeziorze Erie i dowiodły, że sieć nylonowa pod każdym wzgl. przewyższa dotychczasowe sieci. Norweski Departament Rybołówstwa przeprowadził próby na Fladen-Ground i stwierdził, że sieć ta łowi 4—5 razy więcej niż bawełniana tego samego typu.

KONSERWACJA I TECHNOLOGIA PRZETWÓRSTWA RYBNEGO

109 664.951.223 MIR-5.52

Dyer W.: Solenie dorsza. II. Wpływ powierzchni pokrytej skórą, temperatury, stanu ryby i stężenia solanki. „The salting of codfish. II. The influence of skin surface, temperature, condition of fish, and brine concentration”. Progress Reports of the Atlantic Coast Stations, Nr 33, list 42, s. 3; B 5, 4 str. 1 wykr., 3 tab. — Obecność skóry nie ma żadnego wpływu na szybkość przenikania soli do wnętrza mięsa ryby. Szybkość przenikania zależy od temperatury. Lecz prędkość przenikania przy podwyższonej temper. nie nadąża za jeszcze szybszym rozwojem flory bakteryjnej. Szybkość przenikania zwiększa się w miarę dalej posunię-

tego rozkładu ryby. Im mniejsza koncentracja solanki, tym mniejsza szybkość przenikania soli i tym mniejsza zawartość soli w mięsie ryby.

110 664.951.32 MIR-5.52

Wieczkanow E. G.: **Nowy sposób wędzenia ryb na zimno.** „Nowy sposób chłodnowo kopczenia ryby”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 27, Nr 10, paźdz. 51, s. 48; 26 × 16,5 cm, 1,5 str., 1 poz. bibl. — W wyniku szeregu laboratoryjnych i produkcyjnych doświadczeń udało się do połowy skrócić czas procesu wędzenia niektórych ryb na zimno. Opis procesu wędzenia i podsuszania. Stosując ten sposób wędzenia uzyskuje się przeszło 50% oszczędności na czasie oraz obniżenie strat na wadze produktu 4–6%.

111 665.214.1 MIR-5.52

Power H., Van den Heuvel F.: **Nowa metoda przerobu wątroby dorszowych.** „A new method of processing cod livers”. Progress Reports of the Atlantic Coast Stations, Nr 49, kw. 50, s. 5; 25 × 16,5 cm, 1 str. — Autor podaje nową metodę przerobu wątroby dorszowych, którą wypróbowano z pomyślnym wynikiem w skali przemysłowej. Rozdrobnioną wątrobę dorszową umieszcza się w zbiorniku o pojemności ok. 600 galonów, ogrzanym do ok. 140°F., alkalizuje się do PH = 8.8.5. W tych warunkach cząsteczki emulsji łączą się szybko ze sobą. Następnie całość odwirowuje się w aparacie De Laval AC-VO. Podano 2 sposoby odwirowania tłuszczu, skracające do połowy proces w porównaniu z metodami dotychczas stosowanymi. Nie wymagają one dokładnej kontroli zasilania wirówek.

112 665.214:637.562.7:338 MIR-5.52

Gultmann A.: **Wartość pozostałości wątroby dorszowych po ekstrakcji.** „The value of cod liver residue”. Progress Reports of the Atlantic Coast Stations, Nr 49, kw. 50, s. 5; 25 × 16,6 cm, 1 str. — Pozostałością po ekstrakcji wątroby dorszowej jest mączka, która może zawierać do 10% tłuszczu, w skali przemysłowej 5%. W artykule podano dokładną analizę laboratoryjną mączki odtłuszczonej, wymieniając ilość składników na 1 tonę. Wartość czynnika przemiany białkowej (APF) wynosi 20 centów za 1 kg, a w tonie mączki — 560 s. Tonę takiej mączki można otrzymać ze 100 galonów wątroby o zawartości 35% oleju. Przy obecnej cenie oleju dorszowego wartość mączki może przewyższyć wartość oleju. Opracowano metodę suszenia pozostałości wątroby dorszowych, która nie niszczy APF.

113 664.951.31:664.8.034 (47) MIR-5.52

Kulagin G. I.: **Moja metoda wędzenia.** „Moj method kopczenia”. Rybn. Choz., mies. t. 27, grud. 51, Nr 12, s. 42, 26 × 16,5 cm, 1,4 str. — Zamiast podsuszania ryb przed wędzeniem w temper. 70–80° autor przeprowadza pierwszy etap wędzenia w b. wysokiej temper. 130–150° przy zasuniętym częściowo wylocie komina pieca wędzarni. Skraca to okres wędzenia, gdyż ryba na skutek wysokiej temperatury i dużej wilgotności szybko zagotowuje się, mniej traci na wadze oraz jest smaczna. Podczas tego procesu starannie wyrównuje się temperaturę pieca, przesuwając wózek z ogniskiem. Metodę tę zastosowano w przemyśle z dobrym rezultatem.

114 664.956.2:639.2.068 MIR-5.52

Legendre R.: **Warunki przechowywania ryby solonej w czasie transportu.** „Condition of storage during transportation of salt fish”. Progress Reports of the Atlantic Coast Stations, Nr 49, kw. 50, s. 7; 25 × 16,6 cm, 3,5 str., 1 tab. — Przeprowadzono badania, aby określić najwłaściwsze wa-

runki, jakim winny odpowiadać ładownie statków służących do eksportu solonego dorsza z Kanady do krajów tropikalnych. Najwyższa temperatura nie powinna przekraczać 80° F., przy wilgotności względnej 70%, przy czym mogą zachodzić wahania w zależności od stopnia zasolenia dorsza. Na ogół ładownie statków powinny utrzymywać temperaturę 70–75° F., przy wilgotności 60–70%.

115 664.951.035:621.58 MIR-5.52

Tarr H., Sunderland P.: **Działanie konserwujące lodu zawierającego azotyn sodowy w procesie konserwacji ryb.** „Effectiveness of ice containing sodium nitrite for fish preservation”. Journal of the Fisheries Research Board of Canada, vol. 5, 1940–1942, s. 36; B 5, 5 tab., 6 poz. bibl. — Autorzy badali skuteczność lodu z dodatkiem azotynu sodowego (NaNO₂) w procesie konserwacji ryb. Z doświadczeń wynikało, że lód z użyciem 0,1–0,5% NaNO₂ daleko silniej hamuje rozwój bakterii aniżeli lód zawierający taką samą ilość kwasu benzoowego. Użycie azotynu sodowego jako dodatku do lodu powoduje jednakże u ryb posiadających białe mięso (black cod, anoplopoma, limbrtia) powstawanie słabszych zabarwień żółtych, a u łososia pogłębienie się czerwonej barwy.

116 637.567.222:380/.382.338

Goodwin H.: **Rozwój handlu śledziem.** „Increasing herring sales”. Fishing News, Londyn, tyg., Nr 1963, grud. 51, s. 13; 30,5 × 24,5 cm, 1 str. — Autor podaje swoje uwagi i spostrzeżenia o sposobie zbytu i rozprowadzania śledzia i przetworów śledziowych w Europie i w Afryce. Omawia działalność Herring Industry Board, stwierdzając, że do zadań tego urzędu należy organizacja przemysłu śledziowego, jego rozwój, zapewnienie rybakom zbytu ich połowów, a następnie ekonomika operacji korzystnych dla konsumentów. Autor dochodzi do wniosku, że rozprowadzenie śledzia i przetworów leży nie tyle w sferze technicznej, ile ekonomicznej.

117 639.2.058 (261) (261.2):338 MIR-5.52

Sarraz-Bournet M.: **Francuski punkt widzenia na zagadnienie przełowienia.** „Le point de vue français sur l'overfishing”. Pêche Maritime, Paris, mies., t. 31, Nr 882, wrzes. 51, s. 385; 31,5 × 25 cm, 4 str., 1 fot. — Autor podaje szereg bezspornych przejawów przełowienia gatunków ryb dennych, w szczególności płaskich, nie tylko w M. Północnym, ale również w Atlantyku. Zdaniem autora, podzielającego w pełni opinię Le Gall'a, celem zahamowania tego procesu należy: 1. zastosować uchwały Konferencji Londyńskiej z 1946 r.; 2. wzmocnić kontrolę statków i fabrykacji filetów na pokładzie; 3. wzmocnić kontrolę wielkości ryb przy wyładunku i w różnych stadiach dystrybucji; 4. stworzyć strefy szer. 6 mil licząc od linii odpływu, w których obowiązywałby bezwzględny zakaz łowienia narzędziami ciągnionymi.

118 639.22.223.3 (485) (261.3):31 MIR-5.52

Hessle Ch.: **Współczesny roczny wzrost szwedzkich połowów dorsza.** „Recent years in the catches of cod in the Swedish Fishery”. Annal. Biologiques, 1947, Copenhagen, V. 4, stycz. 49, s. 145; 26 × 20 cm, 3,2 str., 4 wyk., 5 poz. bibl. — Praca omawia szwedzkie rybołówstwo dorszowe na Bałtyku, szczególnie połowy ilościowe. Rybołówstwo do 1934 nie przekraczało w zasadzie 3.000 ton, poczynając od 1935 i zaczęło gwałtownie wzrastać osiągając w 1945 12.000 ton. Ten ogromny wzrost zasobów dorsza na Bałtyku, zaznaczony aż po najbardziej północne rejony, zasługuje na szczególną uwagę i w mniejszej skali wydaje się równoległym zjawiskiem do poszerzenia zasięgu tego gatunku w M. Arktycznym w ostatnich latach. Rozwiązania tych korzystniejszych warunków należałoby szukać w dokładniejszym niż dotychczas poznaniu warunków hydrograficznych.

Eugeniusz J e z i e r s k i: *Maszyny synchroniczne*, wyd. PWT, W-wa 1951, str. 272.

W książce podana jest teoria maszyny synchronicznej w ujęciu przeznaczonym dla studentów szkół wyższych obu stopni — inżynierskiego i magisterskiego. Może być również pomocą dla inżynierów zatrudnionych w przemyśle wytwarzającym maszyny elektryczne oraz w elektroenergetyce.

Zasadnicze zagadnienia opracowane w książce: obwód magnetyczny; siła elektromotoryczna i współczynniki uzwojenia; uzwojenia; strumienie rozproszenia i opory indukcyjne uzwojenia twornika; oddziaływanie twornika; opór czynny uzwojenia twornika, straty obciążeniowe; maszyna synchroniczna z wirnikiem cylindrycznym; maszyna z wystającymi biegunami; praca równoległa; silnik synchroniczny, kompensator; prądnicza jednofazowa; moment synchronizujący, kołysania; zwarcie udarowe; opory zastępcze maszyny synchronicznej; straty mocy i sprawność; badanie maszyn synchronicznych.

Na końcu książki zamieszczony jest wykaz oznaczeń, wykaz piśmiennictwa oraz skorowidz alfabetyczny.

Stanisław R o z b i c k i: *Zaopatrywanie statków morskich*, Wyd. Morskie, Biblioteczka Szkoleniowa, Gdańsk 1951, str. 88.

Ważne zarówno dla własnej żeglugi, jak i dla portów oraz dla krajowego przemysłu zagadnienie dostaw okrętowych zostało przez autora przedstawione w sposób zwięzły, przejrzysty i praktyczny.

W pierwszym rozdziale daje on wiadomości ogólne, obejmujące krótki rys historyczny rozwoju shipchandlerki na świecie oraz w Polsce przedwojennej i w Polsce Ludowej. W okresie powojennym nastąpiły poważne zmiany również na tym odcinku życia gospodarczego Polski, mianowicie w sensie stopniowego uspołeczniania handlu dostaw okrętowych. W wyniku tych zmian od początku r. 1950 dostawy okrętowe w portach polskich wykonuje P. P. W. „Baltona”.

W dalszym ciągu autor omawia zagadnienie zapotrzebowania statków w różnych działach, jak hotelowo - gospodarczo - restauracyjny, pokładowy i maszynowy. Rozdział ten obrazuje ogromną różnorodność artykułów wchodzących w zakres dostaw okrętowych, w związku z czym właściwie cały przemysł krajowy mógłby być zainteresowany tymi dostawami.

Zapotrzebowania statku kształtują się indywidualnie, w zależności z jednej strony od jego cech charakterystycznych, z drugiej zaś od obowiązujących umów zbiorowych oraz norm zużycia artykułów żywnościowych, materiałów rozchodowych i inwentarza. Oprócz tych czynników wewnętrznych, zapotrzebowanie statku w zakresie dostaw okrętowych uzależnione jest jeszcze od czynników zewnętrznych, jak przede wszystkim polityka handlowa i dewizowa kraju, oraz od wymagań jakościowych stawianych towarom dostarczonym na statek i od możliwości dostaw w portach polskich. Ze względu na specyficzne warunki pracy w transporcie morskim, na ogół biorąc w stosunku do artykułów dostarczanych na statki stawia się wymagania najwyższej jakości. Ponadto dużą rolę odgrywają zakorzenienie przyzwyczajenia załóg okrętowych, zwłaszcza w zakresie artykułów żywnościowych i przedmiotów osobistego użytku.

Bardzo istotne znaczenie ma rozdział poświęcony organizacji zaopatrywania statków w portach zagranicznych i polskich, technice dostaw, kontroli gospodarki na statkach oraz własnemu zaopatrywaniu w przedsiębiorstwie żeglugowym.

Ze względu na stosunkowo późne uspołecznienie tego odcinka działalności gospodarczej naszych portów, szczególnie interesujący jest ostatni rozdział, w którym autor omawia politykę i planowanie zaopatrzenia statków, ilustrując go przejrzystymi tabelami.

Książeczka ta może być przydatna zarówno dla pracowników przedsiębiorstwa dostaw okrętowych i komórek zaopatrzeniowych przedsiębiorstw żeglugowych, jak i dla zainteresowanych członków załóg okrętowych.

M. B.

Tadeusz P o g o r z e l s k i: *Pożarnictwo dla marynarzy*, Wyd. Morskie, Bibl. Szkoleniowa, Gdańsk, 1951, str. 106.

Książka zawiera przystępny i systematyczny wykład całości kształtu bardzo ważnego w eksploatacji floty zagadnienia pożarów na statkach.

Autor omawia sprawę zagrożenia pożarowego statku, analizuje sam proces palenia oraz daje przegląd głównych materiałów palnych na statku. Szczególną uwagę poświęca materiałowi specjalnie niebezpiecznym pod względem pożarowym. Obszernie omówiono przyczyny pożarów na statkach, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia samozapalenia i przebiegu tego procesu w stosunku do głównych zagrożonych nim ładunków, jak węgiel, tłuszcze, tkaniny natłuszczone i ładunki narażone na samozapalenie biologiczne (przede wszystkim ładunki pochodzenia roślinnego). Jedną z przyczyn pożarów na statkach są wybuchy związane z wadami instalacji okrętowych, instalacji elektrycznych, urządzeń mechanicznych, ogrzewniczych i wentylacyjnych.

Po omówieniu pomieszczeń okrętowych zagrożonych pożarem autor zajmuje się sprawą zapobiegania pożarom na statkach i walki z nimi. Mówi więc o środkach gaśniczych i sprzęcie gaśniczym, właściwym oraz pomocniczym. Zagadnieniu sprzętu gaśniczego poświęca się szczególnie wiele uwagi.

W następnym rozdziale znajdujemy przedstawienie urządzeń do wykrywania ognia w drodze badania próbek powietrza lub też sygnalizowania wzrostu temperatury. Następnie dowiadujemy się o różnych rodzajach instalacji gaśniczych i tłumiących ogień, jak też o samym przebiegu walki z pożarem. Autor zapoznaje czytelnika ze specjalną taktyką zwalczania pożaru na statku, w zależności od jego rozprzestrzenienia i warunków procesu palenia.

Końcowy rozdział poświęcony jest organizacji służby przeciwpożarowej statku; zawiera on instrukcję o organizacji służby bojowej sekcji pożarowej oraz tzw. rozkład pożarowy, czyli regulamin bojowy dla całej załogi.

W sumie książeczka ta, dość bogato i trafnie, choć nie zawsze estetycznie zilustrowana, stanowi istotną pomoc dla szkolenia załóg okrętowych w ważnym zakresie zwalczania pożarów na statkach.

M. B.

Anna P ł e c z a l s k a: *Węgorz*, Wyd. Morskie, Gdańsk, 1951, str. 42.

Broszurka o węgorzu, popularna, bardzo żywo napisana, ma na celu „zbliżenie” do przeciętnego czytelnika i konsumenta polskiego tej ryby, która powinna go interesować nie tylko ze względu na niezwykle jej obyczaje, ale również ze względu na dewizy, które ona przynosi gospodarce narodowej.

Obyczajom węgorza autorka poświęca najwięcej uwagi, opisując jego życie wegetatywne, jego tajemnicze, dwukrotnie w ciągu życia powtarzane wędrówki na olbrzymiej trasie pomiędzy Wy-pami Bermudzkimi a rzekami polskimi, jego rozmnażanie się. Dalsze rozdziały poświęcone są zagadnieniu gospodarki węgorzem, a więc zarybianiu, połowom węgorza i narzędziom połowu. W ostatnim rozdziale autorka analizuje wartość odżywczą mięsa węgorza w porównaniu z mięsem wieprzowym oraz mięsem innych ryb, jak również omawia różne formy i sposoby przerobu i konserwowania tej wartościowej ryby.

J. L.

Wykłady z dokumentacji naukowo - technicznej, praca zbiorowa, Gł. Inst. Dokum. Nauk.-Techn., wyd. PWT, W-wa 1951, 144 str., 21 rys.

Z. D o b r o w o l s k i: *Każdy może i powinien korzystać z dokumentacji naukowo - technicznej*, Gł. Inst. Nauk.-Techn., wyd. PWT, W-wa 1951, 64 str., 13 rys., 1 wkł.

Pierwsza z tych prac przeznaczona jest zarówno dla opracowujących dokumentację naukowo-techniczną jak i dla korzystających z niej i stanowi materiał do szkolenia kadr dokumentacyjnych. Opracowana na poziomie IV, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb inżynierów i techników.

Druga przeznaczona jest przede wszystkim dla użytkowników dokumentacji i zawiera informacje dotyczące istoty i przeznaczenia dokumentacji naukowo-technicznej oraz wskazuje, jak z niej należy korzystać. Opracowana na poziomie II, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb racjonalizatorów, przodowników pracy i robotników.

NOWE NORMY P. K. N.

W maju 1951 r. P. K. N. wydał drukiem m. in. następujące normy, interesujące Czytelników naszego pisma:

2604	PN/B-04300,	luty 1951.	Cement. Badanie cech fizycznych.
2719	B-14041,	marzec 1951.	Płyty azbestowo-cementowe nie prasowane płaskie i faliste. Warunki techniczne.
2766	PN/B-27601,	marzec 1951.	Tektura surowa do wyrobu papy smołowej.
2762	PN/H-74001,	marzec 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Prostki jednokielichowe typu ciężkiego.
2771	H-74002,	marzec 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Prostki jednokielichowe typu zwykłego.
2831	H-74003,	kwiec. 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Prostki dwukielichowe typu ciężkiego.
2832	H-74004,	kwiec. 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Prostki dwukielichowe typu zwykłego.
2774	H-74005,	marzec 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Kolana.
2833	H-74008,	kwiec. 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Kolana redukcyjne.
2772	H-74013,	marzec 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Zwężki.
2773	H-74014,	marzec 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Dwukielichy.
2775	H-74015,	marzec 1951.	Żeliwne rury kanalizacyjne. Korki.

W zeszycie 6/51 „Wiadomości P. K. N.” zostały opublikowane m. in. następujące projekty norm:

PN/B-01015	Projekty budowlane. Składanie i prawienie rysunków.
PN/N-94006	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Kątowniki nastawne.
N-94007	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Trójkąty nastawne.
N-94008	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Krzywki uniwersalne.
N-94009	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Czworokąty dimetryczne.
N-94011	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Wzorniki pisma normalnego pochyłego.
N-94013	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Wzornik zaokrągleń przejściowych i znaków obróbkowych.
N-94014	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Wzornik kół.
N-94015	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Wzornik nakrętek sześciokątnych.
N-94021	Przybory do kreśleń technicznych maszynowych. Lejki do pisma normalnego.

W maju 1951 r. P. K. N. unieważnił następującą normę:

Norma unieważniona				
Nr rej	Nr i symbol normy	Mies. i rok wyd. normy	Nazwa określ. normy	Data unieważn.
27	PN/B-306	kwiec. 1946	Cegły cementowe. Warunki techniczne	30. 5. 1951

zastępując ją normą PN/B-14000 — Cegła cementowa.

W maju 1951 r. P. K. N. ustalił m. in. następujące normy:

2936	PN/W-82063,	17.5.1951.	Bomy ładownicze. Zaczepy górne masztowe podnośnicy bomów. Podkładki.
3040	PN/M-53135,	23.5.1951.	Suwmiarki dwustronne z głębokościomierzem (uniwersalne) ze śrubą zaciskową i noniusem 0,1.
3041	PN/M-53134,	23.5.1951.	Suwmiarki dwustronne z głębokościomierzem (uniwersalne) z zaciskiem i noniusem 0,1 mm.
3042	PN/M-53135,	23.5.1951	Suwmiarki dwustronne z głębokościomierzem (uniwersalnym) ze śrubą zaciskową i noniusem 0,05 mm.
3084	PN/B-03260,	30.5.1951.	Konstrukcje żelbetowe. Obliczenie statyczne i projektowanie.

W czerwcu 1951 r. P. K. N. wydał drukiem m. in. następujące normy:

PN/D-79649,	Skrzynki i komplety skrzynkowe do drobiu bitego (2 ark.).
PN/W-82063,	Bomy ładownicze. Zaczepy górne masztowe podnośnicy bomów. Podkładki.
W-83504,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Zestawienie rodzajów i łączników.
W-83506,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Zespoły.
W-83507,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Ogniwa rozrównkowe zwykłe.
W-83508,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Ogniwa bezrozrównkowe zwykłe.
W-83509,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Ogniwa duże.
W-83510,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Ogniwa końcowe.
W-83511,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Łączniki zwykłe.
W-83512,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Łączniki kotwiczne.
W-83515,	Łańcuchy okrętowe kotwiczne. Cechowanie.
W-88001,	Otworki okrętowe do przejść i oświetlenia.
W-89182,	Klamry okrętowe okrągłe wąskie.
W-89183,	Klamry okrętowe okrągłe szerokie.
W-89184,	Klamry okrętowe okrągłe podłużne.

W zeszycie 7/51 „Wiadomości P. K. N.” zostały opublikowane m. in. następujące projekty norm:

PN/B-02360,	Kubatura budynków mieszkalnych i publicznych. Wytyczne obliczania.
B-06350,	Roboty zimowe budowlane. Pojęcia ogólne.
PN/H-83221,	Żeliwo ciągliwe białe. Klasyfikacja.
H-83231,	Żeliwo ciągliwe czarne. Klasyfikacja.
H-93401,	Stal węglowa walcowana. Kątowniki równoramienne. Wymiary.
H-93402,	Stal węglowa walcowana. Kątowniki nierównoramienne. Wymiary.